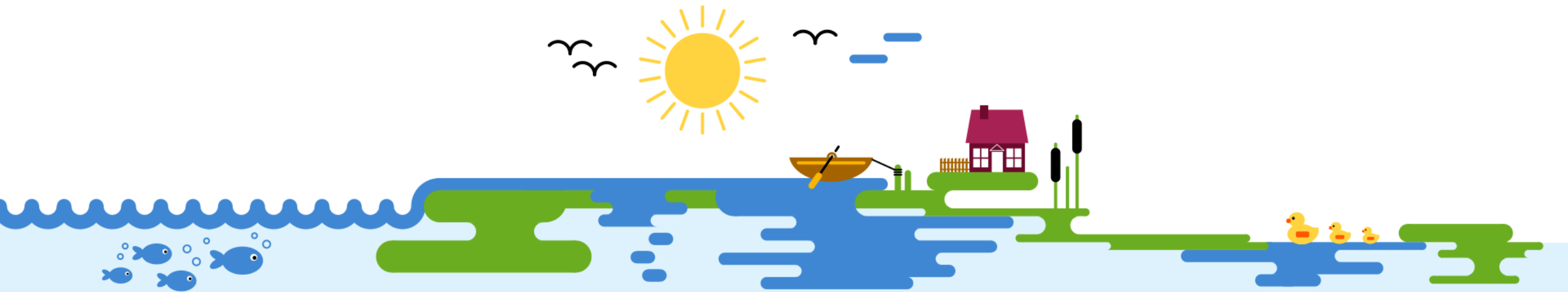

Vesienhoidon keskeiset kysymykset työohjelma ja aikataulu

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalue

YLEISTETTY YHTEENVETO KUULEMISPALAUTTEESTA
LOKAKUU 2018

Vaikuta vesiin!

- Vesienhoitoalueen kuulemisasiakirjaan tuli palautetta 44 kpl lausuntopalvelun kautta, 33 kirjaamon kautta ja 28 webropol –kyselyn kautta
- Saatu palaute käytetään vesienhoitosuunnitelman valmistelussa vuosille 2022-2027. Vesienhoitosuunnitelman luonnoksesta kuullaan 2020.
- Useat tahot toteavat, että kuulemisasiakirja on hyvä ja kattava, ja keskeiset kysymykset ovat oikeita
- Myös suunnittelun aikatauluun ja ohjelmaan oltiin pääosin tyytyväisiä, joskaan kaikki eivät usko aikataulun toteutumiseen
- Monissa eri kommentteissa todettiin, että eri tahojen tiedottaminen asioista kaikissa vaiheissa on tärkeää ja sitä voisi myös lisätä
- Eri toimialojen ja vesienhoidon yhteensovittamista korostettiin monissa kommentteissa
- Asiakirjassa kuultiin myös SOVA-lain mukaisesta ympäristöarvioinnista johon ei juurikaan tullut palautetta

Vaikuta vesiin!

Yleistä palautetta

Vaikuta vesiin!

Suunnitteluprosessi

- Vesienhoidon suunnitteluprosessi on hyvä ja kannatettava. Se osallistaa sidosryhmiä ja kansalaisia laajasti. Avoin ja osallistuva yhteistyö tärkeää jatkossakin eri tasoilla
- Eri vesienhoitoalueiden suunnitelmien rakenne on pitkälle yhteneväinen, ja vesienhoidon suunnittelun valtakunnallinen ohjaus on onnistunut
- Vesikarttapalvelu hyvä ja toimiva, kehittämistä jatkettava
- Yhteiskunnan rahoituksen turvaaminen edellytys toimivalle suunnitteluprosessille
- Toimenpiteiden kustannustehokkuus ja tekninen toteutettavuus tärkeää
- Ympäristöterveyden näkökulma tulisi huomioida: talousveden ja uimavesien laatu
- Hyvä tiedonkulku ja selkeästi löydettävät tiedot parantavat myös tietoisuutta asioista ja vaikuttavat tätä kautta myös asioiden huomioiseen eri yhteyksissä
- On tärkeää panostaa riittävästi tietojärjestelmien ja niiden sisällöntuoton kehittämiseen, sillä tämä lisää tietojen saatavuutta ja käytettävyyttä
- Kansalaisten tietoutta vesistöistä voisi lisätä esimerkiksi päiväkotit- ja koulutasolla

Vaikuta vesiin!

Suunnitteluprosessi

- Terveysturvaviranomaisia tulee informoida suunnitelman etenemisestä, ja heidän asiantuntemustaan hyödyntää
- Kuntatasolla toivotaan enemmän tiedotusta ja yhteistyötä ELY:n viranomaisten kanssa
- Liikennevirasto on mielellään mukana vesienhoitosuunnitelmien laadinnassa ja niiden ympäristövaikutusten arvioinnissa. Liikennevirasto pyytää saada suunnitelmia kommentoimalla jo niiden laatimisvaiheessa
- Keskeisten kysymysten arvioinnissa tulisi kiinnittää huomioita priorisointiin
- Vesienhoito, merenhoito ja tulvariskienhallinta ovat kokonaisuus, ja on tärkeää, että niihin liittyvää työtä tehdään yhdessä
- Maanomistajat ja toimijat on otettava mukaan suunnittelutyöhön, ja heille tulisi ilmoittaa kuulutuksista suoraan
- Juomavesidirektiivin uudistamisedotuksessa nousi eteen uusia haitallisia aineita (beta-estradioli, bisfenoli-a, nonyylifenoli, per- ja polyfluoratut alkyylit sekä syanobakteeritoksiini mikrokystiini-LR), joiden seurantaan olisi hyvä varautua vesienhoitosuunnitelmien hoitokaudella 2022–2027
- Tietokantojen avoimuutta ja käytettävyyttä tulisi parantaa

Vaikuta vesiin!

Ympäristötavoitteet ja vesienhoidon periaatteet

- Aiheuttaja maksaa –periaatteen nykyistä laajempaa käyttöönottoa kannatettiin
- Vesienhoidon tarpeiden huomioimista maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä luvituksessa pidetään tärkeänä
- Vesiensuojeluviranomaisten itsenäisyys tärkeää maakuntauudistuksessa
- Toivottiin enemmän neuvontaa ja tukea vesienhoidossa eri toimijoille
- Ympäristötietoisuuden lisääminen tärkeää
- Eri tahojen välistä tiedonvaihtoa ja toimivaltojen selkiyttämistä kaivattiin
- Eri osapuolten sitouttaminen yhteisiin toimenpiteisiin tärkeää
- Vesistöihin liittyvien ympäristötavoitteiden lieventämismahdollisuuksia ja ohjeistamista nykyistä tarkemmin on syytä harkita
- Vesienhoitotoimien tulee kohdistua ensisijaisesti niihin aloihin, joiden on tarkkailujen perusteella osoitettu aiheuttavan eniten kuormitusta ko. vesienhoitoalueella

Vaikuta vesiin!

Ympäristötavoitteet ja vesienhoidon periaatteet

- Elinkeinojen harjoittamisen edellytykset eivät saisi poiketa alueiden välillä erilaisten vaatimusten seurauksena
- Vesienhoidon tavoitteiden oltava realistisia, poikkeaminen ympäristötavoitteista oltava mahdollista
- Luonnonsuojelulliset lähtökohdat voisivat olla vesien hoidossa enemmän esillä
- Ympäristöarvioinnin arviointikehikkoon on sisällytetty vesienhoidon kannalta keskeiset kysymykset
- Vesien tilan arviointi tulee tehdä realistisesti, eikä tavoitetta saa asettaa niin korkeaksi, että vesistön nykyiselle käyttömuodolle aiheutuu merkittävää haittaa, ja kustannusten on syytä pysyä kohtuullisina
- On epärealistinen tavoite, että kaikkien vesien hyvään ekologiseen ja kemialliseen tilaan päästäisiin vuoteen 2027 mennessä
- Suomessa tulisi ottaa käyttöön direktiivin sallimaa tavoitteiden lieventämistä
- Toiminnanharjoittajien kannalta on tärkeää, että on mahdollisuus poiketa ympäristölaatutavoitteista joissain tilanteissa, kun siihen on perusteet
- Rahallisten kustannusten lisäksi toimenpiteiden vertailussa on tarpeen arvioida myös toimenpiteiden ympäristövaikutukset

Vaikuta vesiin!

Kuormitus- ja muut arvioinnit

- Ravinnekuormituksen merkitystä korostetaan, mutta sen vähentämistavoitetta ei ole huomioitu valuma-aluekohtaisissa toimenpiteissä
- Eri päästölähteiden kuormitusosuudet tulisi tuoda vesienhoitosuunnitelmissa selkeästi esiin. Tämä on tärkeää, jotta vesienhoidon painopisteet osataan kohdentaa oikein, ja jotta toiminnanharjoittajat ja yleisö ymmärtävät kuormituksen lähteet
- Vesistökuormitukset tulisi jatkossa esittää mahdollisimman konkreettisella tavalla ja pystyä arvioimaan vesiensuojelutoimenpiteiden vaikutuksia realistisesti
- Pistekuormituksen vähentäminen tai poistaminen ei riitä vesien hyvän tilan saavuttamiseksi, vaan hajakuormitusta on vähennettävä merkittävämmiin
- Vesistöjen tummumisen taustalla on useita syitä, ja niistä olisi hyvä kertoa vesienhoitosuunnitelmissa ja muussa Vaikuta vesiin –viestinnässä
- Vesistö- ja kuormitusseurantaan tulisi turvata tarvittavat resurssit
- Raskasmetallit on otettu hyvin huomioon vesienhoidon suunnittelussa
- Ruoppauksissa tulee ottaa huomioon pilaantuneet sedimentit
- Vedenlaadun seurannassa on puutteita mitatun tiedon osalta
- Makeaan veteen ei tule soveltaa meriveden laatunormeja. On tärkeää ottaa käyttöön riittävän laajat vaihettumisvyöhykkeet

Vaikuta vesiin!

Kuormitus- ja muut arvioinnit

- Hajakuormituksen osalta olisi hyvä tarkistaa, olisiko syytä ottaa huomioon hulevesien, maanteiden varsilta ja maanrakennustyömailta huuhtoutuvien vesien haltuunotto ja puhdistaminen parannettavaksi. Maanteiden varsilta tulevien hulevesien puhdistamisessa voitaisiin ottaa oppia metsätaloudessa jo pitkään käytössä olleista selkeytysmenetelmistä
- Itämeren tilannetta arvioitaessa on tähän asti sivuutettu alueen muut kuin Suomen kuormittajat
- Sisä- ja rannikkovesiemme sedimenttien kuormituspotentiaali olisi välttämätöntä tutkia perusteellisesti ennen kuin maa- ja metsätalouden ravinne- tai kiintoainekuormaa korostetaan ja pidetään syynä toteutumattomiin tavoitteisiin
- Vesien tilan seurannan tulisi olla mahdollisimman objektiivista ja tasalaatuista, mikä voidaan saavuttaa julkisin varoin kustannetulla, alan ammattilaisten tekemällä seurantajärjestelmällä
- Kiintoainepitoisuus ja humus ovat alueen keskeisten kysymysten joukossa. Pintavesien luokittelun kriteereitä tulee muuttaa. Luokittelussa ei tällä hetkellä oteta huomioon veden väriä eikä kiintoainetta, ja ne tulisi viipymättä lisätä pintavesien luokittelun kriteereihin.
- Tulee tarkastella nettokuormitusta, arvioida tehtaan vesistökuormaa huomioiden raakaveden tehtaalle tuoma kuorma
- Vapaan uomajatkumon tulee jatkossakin olla yhtä merkittävässä asemassa muiden muuttujien kanssa, kun vesien ekologista tilaa määritellään

Vaikuta vesiin!

Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu

- Vesienhoidon tarpeet on syytä huomioida paremmin maankäytön suunnittelussa kaavoituksen kaikilla tasoilla
- On hyvä, että maankäytön, kaavoituksen ja rakentamisen ohjausta on korostettu monessa keskeisessä kysymyksessä
- On huolehdittava, että maankäytöstä ja kaavoituksesta ei tule suojelelun välinettä, vaan pysyy eri maankäyttömuotojen yhteen sovittajana
- Vesiensuojelun näkökohtien huomioon ottaminen kaavoituksessa edellyttää kehittämistä. Kaavoissa tulisi näkyä ajantasaiset pohjavesirajaukset ja pintavesissä veden hankinnan kannalta tärkeät alueet.

Merenhoito

- Meren tila on huomioitava rannikkovesien ja valuma-alueen vesienhoidon suunnittelun yhteydessä
- Meren tilan kannalta suurimmat uhat ovat olleet rehevöitymisessä, sedimenttien haitallisissa aineissa, ja happamissa sulfaattimaissa

Vaikuta vesiin!

Ympäristöselostus /SOVA

- Vesienhoitosuunnitelman ympäristöselostuksessa esitettävät tiedot ovat riittävät
- Vesienhoitosuunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan vaikutuksia hyvin kattavasti, mikä on tärkeää
- Selostuksen ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa selkeästi kantaa eri toimintojen vaikutuksista vedenhankinnan kannalta merkittävien vesistöjen tilaan
- Selostuksen ympäristövaikutusten arviointiin (?) tulee ehdottomasti saada mukaan vaelluskalat
- Selostuksen ympäristövaikutusten arvioinnissa (?) priorisoidaan vesiluonto ja monimuotoisuus ennen elinkeinoelämän vaikutuksia

Vaikuta vesiin!

Muuta

- Vesienhoidon työohjelmaan tulisi lisätä lainsäädäntötarkastelu. Tarkastelussa tulisi myös selvittää, mitkä vesistöjen kuormitustekijät ovat tälle hetkellä ilman säätelyä. Lisäksi tarkastelussa tulisi selvittää ne lait ja määräykset, joiden noudattaminen tai toteuttaminen aiheuttaa negatiivisia vesistövaikutuksia

Vaikuta vesiin!

Maatalouden toimenpiteet käytäntöön

Vaikuta vesiin!

Maatalouden toimenpiteet käytäntöön

- Maatalouden vesistövaikutusten hallinnassa tulee kehittää kaikkia koskevia pakollisia toimenpiteitä
- Maatalouden vesiensuojeluun tulee saada lisää säädöspohjaista ohjausta
- Maatalouden osalta toimenpiteiden tulee olla selkeitä ja konkreettisia alueilla jotka ovat suoraa yhteydessä suuriin jokiin
- Kaltevilla vesistöön rajoittuvilla savipitoisilla peltolohkoilla ei pitäisi viljellä tulvien ja eroosion vuoksi
- Suojavyöhykkeiden perustamisen ja maanmuokkauksen hallinnan tulisi olla vahvemmin säädeltyä
- Maatalouden tärkeimpinä kuormituksen taustatekijöinä ovat fosforitila, peltojen eroosioherkkyys ja nitraatin pitoisuushuiput syksyllä, fosforin kuormitusta voidaan vähentää levittämällä pelloille kipsiä
- Suojavyöhykkeiden sijoittamisen tulisi olla nykyistä selvemmin perusteltua suunnitelmien pohjalta, jolloin eroosiontorjunta tehostuu

Vaikuta vesiin!

Maatalouden toimenpiteet käytäntöön

- Maatilat ovat toteuttaneet vesienhoitosuunnitelmissa maataloudelle esitettyjä toimenpiteitä maatalouden ympäristötuki ja korvausohjelman osana
- Toimenpiteitä on tärkeää jatkaa pitkäjänteisesti ja kohdistaa toimenpiteet oikeisiin paikkoihin
- Eri toimenpiteiden kustannustehokkuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Eri toimenpiteiden hyöty/kustannusvaikutuksia ei välttämättä selvitetä riittävästi.
- Maatalouden vesistökuormitusta arvioitaessa lähtökohtana käytetyt tutkimusaineistot ja -menetelmät eivät ota riittävästi huomioon tehtyjä toimenpiteitä. Lisätietoa tarvitaan
- Oltiin huolissaan siitä, että vesien tilasta käytävässä keskustelussa syyllistetään maanviljelijöitä ja pahimmillaan vaaditaan toimenpiteitä, joiden toteuttaminen romuttaisi kotimaisen ruoantuotannon
- Vesiensuojeluun korvamerkittyä ympäristökorvausta pitäisi kohdentaa sinne, missä vesistöt ovat lähellä ja missä eroosioriski on suuri

Vaikuta vesiin!

Maatalouden toimenpiteet käytäntöön

- Vesienhoidon toimenpiteiden valinnassa tulee ottaa huomioon myös niiden yhteiskunnalliset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset ja erityisesti vaikutukset maaseudun elinkelpoisuuteen
- Kestävän ruokahuollon turvaaminen ja ravinteiden huuhtoutumisen vähentäminen peruskuivauksen ja maan rakenteen hoidon kautta on maatalouden keskeisiä haasteita
- Peltojen lannoituksen systemaattinen vähentäminen ei ole tavoiteltava ratkaisu. Voimakkaampi lannoitus ja entistä parempi satotaso voisivat jopa vähentää maatalouden ympäristö- ja ilmastovaikutuksia
- Ympäristökorvausjärjestelmä vaatii huomattavaa kehittämistä, jotta se voisi tuottaa nykyistä enemmän ympäristöhyötyjä ja säilyisi edelleen viljelijöiden näkökulmasta perusteltuna
- Pelto-ojituksen oikeasta mitoituksesta esitetty kannanotto jää tulkinnanvaraiseksi, ellei sitä määritellä tarkemmin lopullisessa vesienhoito-ohjelmassa
- Tehokkainta maatalouden ravinnepäästöjen vähentämiseksi on tukipolitiikalla suosia sellaisia viljelykäytäntöjä, jotka sitovat kasvipeitteisyydellä ja maan muokkaamattomuudella ravinteet pellolla paikoilleen

Vaikuta vesiin!

Metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen

Vaikuta vesiin!

Metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen

- Metsätaloudessa on ongelmana kunnostusojitukset ja vesistöjen suojavyöhykkeiden kapeus
- Metsätalouden vesiensuojelua tulee tehostaa kaavoituksen keinoin
- Metsätalouden puolella ohjausta ei ole juuri lainkaan, ja on hyvä, että metsätalouden aiheuttama kuormitus on huomioitu suunnitelmassa
- Huomiota tulisi kiinnittää eroosiohaittojen torjuntaan ja tehostettuun vesiensuojelusuunnitteluun
- Metsätalouden vaikutuksista vesistöön ja vesiensuojelutoimenpiteistä tulee antaa metsänomistajille ja yleisölle enemmän tietoutta ja neuvontaa
- Metsäojitukset kuormittavat huomattavasti luultua enemmän. Uusimman tutkimustiedon mukaan metsäojitusten osuus kuormituksesta on luultua suurempi ja ojista huuhtoutuvat ravinnepitoisuudet kasvavat ajan myötä. Tämä tulee huomioida vesienhoidossa
- Turhaan ojitettujen soiden ennallistaminen on merkittävä vesiensuojelukeino, joka tulisi nostaa vesienhoitosuunnitelmissa enemmän esiin

Vaikuta vesiin!

Metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen

- Esityksessä ei eritellä sitä, johtuuko metsätalouden riskit vesistöille metsätalouden toimista vai itse metsämaasta
- Metsätaloustoimien osalta vesienhoitosuunnitelmassa on painotettu suunnittelun merkitystä, ja sitä tuo paikkatietoaineistojen saatavuuden, laadun ja käyttöasteen paraneminen
- Puuston kasvusta huolehtiminen ja hakkuiden lisääminen eivät tarkoita vesienhoidon kannalta negatiivista asiaa
- Metsätalouden vaikutus vesien tilaan on tutkitusti varsin pientä. Metsätalouden osalta on tärkeää, ettei muiden sektoreiden vesistövaikutuksia laiteta metsätalouden syyksi
- Koneyrittäjien koulutus on erityisen tärkeää
- Soiden ennallistaminen tulisi tehdä metsätaloutta kannattavammaksi maanomistajalle, sillä soilla on merkitystä myös valumavesien hallinnan ja tulvansuojelun kannalta
- Vesiensuojelun kannalta erityisen arvokkailla ja herkällä alueilla ei tule tehdä turvemaiden avohakkuita, kunnostusojitusta eikä ojitusmätästystä

Vaikuta vesiin!

Metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen

- Turvemailla tulee sallia vain sellaisten lannoitteiden käyttö, joiden sisältämä fosfori on hidasliukoisessa muodossa
- Vesistöjen ja virtavesien rannoille sekä korpien ympärille tulisi jättää 30 metriä leveät suojavaohykkeet
- Paikkatietoa hyödyntäviä menetelmiä kehitetään ja käytetään metsätaloudessa, myös vesiensuojelun näkökulmasta. Aineistojen ja paikkatietotyökalujen käyttöä on pyritty edistämään keräämällä tarvittavat aineistot, työkalut ja niiden ohjeet samaan paikkaan
- Vesienhoidon toteutumisen kannalta on tärkeää, että toimenpideohjelmissa määritellyt painopistealueet ovat tiedossa metsätaloustoimenpiteiden suunnittelun yhteydessä
- Toivotaan, että jatkossa painopistealueiden määrittelyä yhdenmukaistettaisiin ja ne tallennettaisiin vesienhoidon suunnittelun yhteydessä paikkatietoon

Vaikuta vesiin!

Vesielinympäristöjen parantaminen

Vaikuta vesiin!

Vesielinympäristöjen parantaminen

- Kalankulkuun ja vesiensuojelukysymyksiin tulisi panostaa aiempaa enemmän
- Pienvesien tilanarvioinnissa tulisi käyttää kuntien tekemiä ja suojeluyhdistysten teettämiä selvityksiä
- Mahdolliset vesistöjen kunnostamiset on toteutettava siten, etteivät nämä toimet heikennä vesistöjen virtauskapasiteettia eivätkä lisää tulvariskiä entisestään toimenpidealueen yläpuolisella valuma alueella ravinnevalumien vähentämisessä
- VELMU-aineiston ja muun luontotiedon hyödyntäminen pientenkin ruoppauslupien valvonnassa tulisi ottaa osaksi viranomaistoimintaa
- Kunnostustoimenpiteitä ei tule asettaa liikaa vapaaehtoistoiminnan kuten asukasyhteisöjen varaan
- Vaelluskalaston ja sen luontaisen elinkierron palauttaminen. Pienet vaellusesteet (siltarummut jne.) paremmin haltuun ts. kalojen kulku tulee huomioida tiehankkeissa
- Myös hyvässä ja erinomaisessa tilassa olevien vesien tila tulee turvata. Vesienhoitosuunnitelmissa tulee edelleen kiinnittää huomiota myös vesistöihin, joiden tila on vaarassa heiketä hyvästä
- Kalojen kutualueet tulee huomioida kunnostuksissa

Vaikuta vesiin!

Pohjavesien laadun ja määrän turvaaminen

Vaikuta vesiin!

Pohjavesien laadun ja määrän turvaaminen

- Pohjavesimuodostumat on saatava kiinteämmäksi osaksi maankäytön suunnittelua, ja suunnittelun pitäisi olla pohjavesiriskejä ennalta ehkäisevää
- Maankäytön suunnittelu on tärkeää pohjavesien laadullisen ja määrällisen tilan turvaamisessa, ja tulisi nostaa painokkaammin esiin vesienhoidon keskeisissä kysymyksissä
- Pohjavesien suojeleminen on huomioitava suunniteltaessa mm. väylänpitoon ja liikenteeseen liittyviä toimenpiteitä
- Vesienhoitoalueen pohjavesimuodostumista tarvitaan monipuolisempaa ja tarkempaa hydrogeologista tutkimustietoa. Vesienhoitoalueella on useita vedenhankinnalle tärkeitä pohjavesialueita, joiden geologiasta ja pohjavesiolosuhteista ei ole riittävästi tietoa
- Asiakirjasta ei selvinnyt, mitkä pohjavesimuodostumat kuuluvat jatkossa tarkastelun piiriin. Vähintään vedenhankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet tulisi sisältyä siihen
- Pohjavesien kannalta liukkauden torjunnasta aiheutuu haittaa. Tiesuojaukset ja suoja-alueet tulisi olla minimitoimenpide tiealueiden pohjavesialueilla.

Vaikuta vesiin!

Pohjavesien laadun ja määrän turvaaminen

- Pohjavesialueiden suojelu on tärkeää myös luonnonmuodostumien, ei vain vedenhankinnan näkökulmasta
- Puolustusvoimien harjoitusalueella olevista pohjavesistä ollaan erityisen huolissaan
- Olemassa olevien ojien kunnostaminen tulee olla mahdollista silloin kun sen tarpeellisuus on perustellusti todettu, sillä alkuperäisten ojien kaivamisen ei tiedetä juuri missään tuhonneen pohjavesiä
- Liikenteen ympäristöstrategian mukaan pohjavesien hyvä laadullinen tila saavutetaan hyvällä väylien suunnittelulla, pohjavesiriskien hallinnalla, käyttämällä vaihtoehtoisia liukkaudentorjunta-aineita, rakentamalla pohjavesisuojauksia sekä ohjaamalla mahdollisuuksien mukaan vaarallisten aineiden kuljetuksia turvallisemmille reiteille. Toimenpidevalikko on siis mahdollisimman laaja.
- Maankäytöllisesti ennakoiva pohjaveden suojelu on ratkaisevaa pohjavesien tilan säilyttämiseksi
- Tarpeeksi resursseja on kohdistettava pohjavesien suojeluun ja valvontaan

Vaikuta vesiin!

Pohjavesien laadun ja määrän turvaaminen

- Nykyisessä lainsäädännössä on pohjavesien pilaamiskiello ja se riittää. Kaavoitus ei voi olla ensisijainen suojelukeino.
- Pohjavesien turvaaminen eli hyvälaatuiset ja riittävät pohjavesivarannot ovat tärkeitä yhdyskuntien, teollisuuden sekä erityisesti maatalouden toiminnan kannalta
- Erityisesti pohjavesien luokittelussa, rajauksessa ja riskiluokituksessa yhteistyö puolustusvoimien kanssa on tärkeää, sillä puolustusvoimilla on paljon yksityiskohtaista ja ajantasaista tietoa alueillaan sijaitsevista pohjavesistä
- Pidetään tärkeänä, että pohjavesialueiden rajausten ja luokitusten tarkistamisesta ei seuraa toiminnanharjoittajille tarpeettomia lisäkustannuksia tai toiminnallisia rajoitteita
- Maalämmön hyödyntämiseen tarkoitettujen lämpökaivojen poraaminen ja lämmönkeruuputkistojen asentaminen ovat melko uusi pohjavesiriski, jota ei ole huomioitu riittävästi vesienhoidossa

Vaikuta vesiin!

Pohjavesien laadun ja määrän turvaaminen

- Useiden latvavesien ekosysteemit ovat täysin riippuvaisi pohjavesien riittävydestä. Useissa joissa elää latvaosilla paikallisena joen alkuperäisiä taimenia, ja ne voivat hävitä, jos pohjaveden määrä vähenee merkittävästi
- Pohjaveden riittävyys vesiekosysteemeille tulisi lisätä pohjavesiä koskeviin keskeisiin kysymyksiin, ja tarkastella niissä myös vaikutuksia pohjavesistä riippuvaisiin vesiekosysteemeihin
- Vesienhoidossa pitäisi mahdollisuuksien mukaan edistää pohjavesialueilla toimivien yhteistarkkailua, seurantaohjelmat tulisi tulla kommenttikierrokselle
- Pohjavesialueiden rajojen määrittämiseen tarvittaisiin rakennetutkimuksia ja pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamiseen rahoitusta
- Huomiota on kiinnitettävä saariston makeanveden muodostumien ja pohjavesivarantojen tilaan. Tämä on tärkeää vesihuollon ja ainutlaatuisen ekosysteemin kannalta.

Vaikuta vesiin!

Pohjavesien laadun ja määrän turvaaminen

- Pohjavesien laadun ja määrän turvaamiseen liittyvät toimenpiteet eivät saisi aiheuttaa ylimääräisiä lisärajoitteita metsätalouden harjoittamiseen
- Riskikohteet tulee sijoittaa pohjavesialueiden ulkopuolelle ja jo todetut riskikohteet poistaa tai määrätä ympäristöluvut kohteisiin
- Keskeisiin kysymyksiin on lisättävä: Pohjaveden oton vaikutukset pintavesiin. Useiden latvavesien ekosysteemit ovat täysin riippuvaisi pohjavesien riittävydestä. Useissa joissa elää latvaosilla paikallisena joen alkuperäisiä taimenia, ja ne voivat hävitä, jos pohjaveden määrä vähenee merkittävästi.
- Pohjaveden riittävyys vesiekosysteemeille tulee lisätä pohjavesiä koskeviin keskeisiin kysymyksiin, ja tarkastella niissä myös vaikutuksia pohjavesistä riippuvaisiin vesiekosysteemeihin

Vaikuta vesiin!

Jätevesihaitat hallintaan

Vaikuta vesiin!

Jätevesiasiat hallintaan

- Jätevesien eri komponenttien tehokkaampaan poistoon tulisi paneutua; fosforin, typen ja orgaanisen aineksen ohella mikromuovit, lääkejäämät ja hormonit ja lisäksi tulisi varmistaa, että haitta-aineet eivät päädy ympäristöön myöskään lietteen käytön kautta
- Jätevedenpuhdistamot tulee pitää hyvässä kunnossa, eikä ylivuotoja tule sallia
- Pidettiin hyvänä, että asiakirjassa on nostettu esille jätevesien lääke-, hormoni- ja mikromuovipäästöt toisaalta todettiin, että mikromuovit tulisi huomioida paremmin
- Jätevedenpuhdistamoiden ohjauksutukset ovat jääneet liian vähälle huomiolle
- Jätevesilietteen käytöstä aiheutuvaa kuormitusta ei arvioida osana hajakuormitusta
- Erilaisten haitta-aineita poistavien menetelmien kehittäminen isommissa jätevedenpuhdistamoissa ja merkittävimmillä hulevesien purkupaikoilla olisi tärkeää
- Viemärlaitostoiminnan toimintavarmuutta tulee parantaa, ja verkostot saneerata oikea-aikaisesti ja riittävästi, ja tässä on kehitettävää. Häiriöpäästöjä voidaan vähentää hulevesien hallinnalla
- Jätevedenpuhdistuslaitoksille tulisi asettaa vaatimuksia mikromuovien ja lääkejäämien poistamiseksi ja lisäksi mikroroskien näytteenottoa tulee kehittää
- Olisi tärkeää tunnistaa sekä saattaa merkittävimmät ja ongelmallisimmat päästölähteet viemäriin, ja kartoittaa keinot päästöjen vähentämiseen

Vaikuta vesiin!

Turvetuotannon vesiensuojelun tehostaminen

Vaikuta vesiin!

Turvetuotannon vesiensuojelun tehostaminen

- Turvetuotannon osuus korostuu liikaa kiintoaine- ja humuskuormituksessa. Asiakirjasta löytyy väite turvetuotannon suurista, hallitsemattomista valunnoista, tämä väite tulisi perustella. Pitkät ja kattavat tiedot turvetuotannon kuormituksesta auttavat jatkossakin kehittämään ja kohdistamaan turvetuotannon vesiensuojelua yhä paremmin
- Vesienhoidon suunnittelun onnistumisen kannalta on välttämätöntä huomioida soiden ja turvemaiden sekä niiden käytön vesistövaikutuksiin liittyvä uusi tutkimustieto
- Turvetuotannon vesiensuojelussa pääpaino tulisi kohdistaa voimakkaimmin kuormittaviin alueisiin
- Turvetuotannon vaikutuksia vesiin tarkkaillaan ympäristöluvan ehtojen mukaisesti. Kattavat tiedot turvetuotannon kuormituksesta auttavat jatkossakin kehittämään ja kohdistamaan turvetuotannon vesiensuojelua yhä paremmin
- Turvetuotannon vesiensuojelun tehostaminen on edelleen tarpeen ja asiakirjassa esiintunut ongelma luonnontilaisten pintavalutuskenttien puutteesta on tosiasia

Vaikuta vesiin!

Happamien sulfaattimaiden haittojen vähentäminen ja ehkäiseminen

Vaikuta vesiin!

Happamien sulfaattimaiden haittojen vähentäminen ja ehkäiseminen

- Vesienhoidon suunnittelussa happamat sulfaattimaat on otettu hyvin huomioon. Niiden vaikutusta voidaan vähentää asettamalla pienten jokien pH-minimi tasolle 5,0-5,5, ja siten vähentämällä rannikkovesien happamien aineiden ja raskasmetallien kuormitusta.
- Kartoittamistoimet tulisi saada valmiiksi ja resurssit niihin turvattua
- Happamat karkeat maalajit tulee tunnistaa ja ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa ja kartoituksessa. Myös happamat moreenit ja turpeet sekä niiden yhteys mustaliuskeisiin on huomioitava
- Happamien sulfaattimaiden osalta säätösalaajitusta ja kuivatusolojen säätöä pidetään hyvinä toimenpiteinä
- Happamoituminen on kaikkien asia, ja siitä tulee jakaa lisää tietoa ja neuvontaa, koskee useampaa sektoria
- Pohjanmaalla happamien sulfaattimaiden haittojen vähentäminen ja ehkäiseminen on keskeinen kysymys
- Rannikon jokisuistoille ja happamien sulfaattimaiden jokivesistöille tulee määrittää omat tyyppinsä. Niiden osalta tulee määrittää vesienhoidon tavoitteet uudestaan

Vaikuta vesiin!

Vesiviljelyn ja vesienhoidon tavoitteiden yhteensovittaminen

Vaikuta vesiin!

Vesiviljelyn ja vesienhoidon tavoitteiden yhteensovittaminen

- Vesiviljelyn ja vesienhoidon yhteensovittaminen on keskeinen tavoite
- Vesienhoidon tavoitteet tulisi asettaa realistisesti saavutettavissa olevalle tasolle
- Nykyiset vesienhoitotoimenpiteet kuuluvat suurelta osin jo nyt yleisesti vallitseviin käytäntöihin
- Elinkeinojen toimintaedellytykset on turvattava ja tuotannon lisääystä tulee olla mahdollista toteuttaa
- Kotimaisen kalankasvatuksen ympäristövaikutukset rajoittuvat laitosalueen välittömään lähisyyteen. Laitospaikan valinta on tärkeää.
- Kiertovesikasvatukseen on hyvä kiinnittää huomiota, mutta tekniikalla ei voida suoraan korvata muita tuotantotapoja
- Koska huolellinen hoito kuuluu kaikkeen eläintenpitoon, onko tarpeen nostaa asia esille esiin vesienhoidollisena toimenpiteenä?

Vaikuta vesiin!

Vesiviljelyn ja vesienhoidon tavoitteiden yhteensovittaminen

- Paikallisesti lieju muodostaa ongelmia, ja sitä tulee tarkkailla jatkuvasti
- Kalankasvatuksessa on saatu vähennettyä päästöjä merkittävästi huippuvuosista
- Kalankasvattamot ja kalankasvattamoiden kalojen talvisäilytys tulisi tietyillä alueilla kieltää
- Kalankasvatuksesta suurin osa tulee siirtää maalle ja täten vedet saadaan jätevedenpuhdistamon piiriin
- Kalankasvattamot tulisi sijoittaa maalla sopiviin eri alojen yhteistuotantoalueille, esim. kasvihuoneiden ja mädättämöjen yhteyteen
- Tulisi määritellä sijainninohjaussuunnitelman alueet, joille jatkokasvatusta ei ohjata
- Uusi tehokkaita toimenpiteitä tulee kehittää ja nostaa esille toimenpideohjelmassa

Vaikuta vesiin!

Liikenteen ja tienpidon vaikutusten hallitseminen

Vaikuta vesiin!

Liikenteen ja tienpidon vaikutusten hallitseminen

- Liikenteen ympäristöstrategian mukaan pohjavesien hyvä laadullinen tila saavutetaan hyvällä väylien suunnittelulla, pohjavesiriskien hallinnalla, käyttämällä vaihtoehtoisia liukkaudentorjunta-aineita, rakentamalla pohjavesisuojuuksia sekä ohjaamalla mahdollisuuksien mukaan vaarallisten aineiden kuljetuksia turvallisemmille reiteille. Toimenpidevalikko on siis mahdollisimman laaja.
- Pohjavesien suojelu on huomioitava suunniteltaessa mm. väylänpitoon ja liikenteeseen liittyviä toimenpiteitä
- Maantie- ja rataliikenteen suorat päästöt vesistöihin ovat yleensä vähäisiä ja johtuvat pääosin onnettomuuksista
- Maanteiden, rautateiden ja vesiväylien kunnossapidolla on keskeinen merkitys myös sisävesiin ja merialueeseen kohdistuvien riskien vähentämisen kannalta
- Tie- ja rautatieliikenteen vaikutukset ja esimerkiksi onnettomuuksista johtuvat mahdolliset riskit on hyvä arvioida kaikilla vesienhoitoalueilla
- Suomen vienti ja tuonti nojaavat vahvasti merikuljetuksiin, joten vesiväylästäön ylläpito- ja kehittämistoimet sekä vesiliikenteen toimintaedellytysten ylläpito on tärkeä tiedostaa myös vesienhoidon suunnittelussa

Vaikuta vesiin!

Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen

Vaikuta vesiin!

Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen

- Kunnostaminen on kallista, joten on erittäin hyvä, että yhtenä keskeisenä kysymyksenä on hyvän tilan turvaaminen

Vaikuta vesiin!

Ilmastonmuutoksen vesistövaikutuksiin varautuminen ja valumavesien hallinta

Vaikuta vesiin!

Ilmastonmuutoksen vesistövaikutuksiin varautuminen ja valumavesien hallinta

- Ilmastonmuutos on suurimpia kysymyksiä vesiensuojelun kannalta
- Ilmastonmuutoksen aiheuttamia muutoksia tulee tarkastella tehokkaammin. Vesienhoidossa tulee huomioida ilmastonmuutoksen hillintä kautta linjan. Ilmastonmuutoksen vesistövaikutuksiin varautuminen on aloitettava viimeistään nyt, sillä varautuminen edellyttää myös pitkántähtäimen investointeja
- Tulvaherkät alueet tulee tunnistaa, eikä niille tule myöntää rakennuslupia
- Tulvasuojelutoimenpiteenä pelloille päästettävät tulvavedet ja niiden mukana syntyvät ravinnehuuhtoumat eivät ole viljelijöiden vaikutusvallassa
- Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen on yksi maatalouteen liittyvistä keskeisistä toimenpiteistä. Erityisiä haasteita aiheutuu pellon kosteustilan säätelylle ja pintavalunnan rajoittamiselle
- Lähdetäessä muuttamaan vesistöjen säännöstelyä, vedenpinnan korkeuksia, ja muita vastaavia toimintoja nykyisestä, tulee myös maa- ja metsätalouselinkeinojen tarpeet ottaa huomioon
- Toivotaan, että vaikutusten arvioinnissa huomioidaan kaavoituksen merkitys ja ilmastonmuutoksen vaikutukset keskeisiin kysymyksiin
- Tulvasuojelun nimissä monesti toteutetaan vesistöjen kannalta haitallisia toimenpiteitä
- Tulvasuojelun luonnonmukaisten toimenpiteiden toteutumista tulisi seurata

Vaikuta vesiin!

Vesienhoidon toimeenpanon turvaaminen ja tehostaminen

Vaikuta vesiin!

Vesienhoidon toimeenpanon turvaaminen ja tehostaminen

- Vesiensuojelutyöhön tulisi sitouttaa kuntatasolla myös muita toimialoja kuin ympäristönsuojelua
- Tarvitaan lisää tietoa kunnostushankkeiden rahoitusmahdollisuuksista ja hankkeita eteenpäin vievistä kanavista
- Valtion tulee jatkaa haja-asutuksen jätevesineuvonnan rahoittamista
- Vesienhoidon suunnittelussa sekä toimenpiteiden rahoituksen ja muiden resurssien ohjauksessa on keskityttävä erityisesti niihin toimenpiteisiin, joilla vaikutetaan suurimpiin ongelmiin
- Vesienhoidon rahoituksen suuntaaminen voimakkaammin käytännön toimenpiteisiin
- Maatalouden toimenpiteiden rahoitus myös nykyisen tukijärjestelmän ulkopuolelta
- Yhteistyö, verkostoituminen, vastuunjako
- Vesialueiden omistajille selkeämpi rooli toimeenpanossa
- Lisääntyvä vapaaehtoistyö vaatii riittävän asiantuntijatuen. Hallinnon resurssit turvattava.
- Tutkimus, seuranta ja pitkät aikasarjat tärkeitä toimeenpanon tukena

Vaikuta vesiin!

Vesienhoidon toimeenpanon turvaaminen ja tehostaminen

- Toimenpiteet vesiensuojelun tehostamiseksi ovat kovin kuvailevalla tasolla. Luonnonvarakeskus haluaisi konkreettisia laskelmia, jotta esimerkiksi eri kuormituslähteissä toteutettavien vesiensuojelutoimien tehoa voitaisiin verrata konkreettisesti
- Vesienhoidon painopisteen tulee olla jatkossakin vapaaehtoisissa toimissa, ja toimenpiteitä tulee tukea taloudellisesti
- Maa- ja metsätalousyrittäjien tulisi saada tuotteen myyntitulossa korvaus ympäristön eteen tehdystä lisäpanostuksesta
- Vesiensuojelun entistä tarkemmassa huomioon ottamisessa tulisi muistaa taata mahdollisuudet ketterään suunnitteluun ja rakentamiseen

Vaikuta vesiin!

Vesienhoidon toimeenpanon turvaaminen ja tehostaminen

- Toimenpiteiden tulee olla taloudellisesti järkeviä ja kustannustehokkaita
- Toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantaan tulee olla riittävät resurssit
- Rahoituslähteiden varmistaminen on yksi keskeinen kysymys vesienhoidossa
- Vesien tilan parantamistoimenpiteitä ei tule perustaa liikaa vapaaehtoisuuteen
- Seurantajärjestelmää tulisi kehittää siten, että eri sektoreilla toteutetut ja suunnitellut vesiensuojelutoimenpiteet voidaan kohdentaa osavaluma-alueittain
- On varmistettava, että paikalliset toimijat saavat jatkossakin tukea ja asiantuntija-apua kunnostustoimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen
- Vesien tilaa parantavia toimenpiteitä on tehostettava, jos vesistöjen tilatavoitteita ei saavuteta kahden suunnittelukauden aikana
- Toimenpiteiden tehostamista on välttämätöntä parantaa normiohjauksella

Vaikuta vesiin!

Vesienhoidon toimeenpanon turvaaminen ja tehostaminen

- Asiantuntijatuen ja rahoituksen varmistaminen mm. kunnostushankkeisiin ja valuma-aluelähtöiseen suunnitteluun on tärkeää
- Viranomaistahoilla täytyy olla mahdollisuus käyttää aikaa ja resursseja hankkeiden aktivoimiseen, jatkuvuuden ylläpitämiseen, neuvontaan ja tuloksellisuuden arviointiin
- Käytännön toimet ovat jääneet kansalaisten harteille, ja toimien toteutus on hyvin pirstaloitunutta
- Toimenpide- ja seurantavelvoitteita tulee kohdentaa niille tahoille, joiden toiminta aiheuttaa kuormitusta vesistössä
- Vesienhoidossa oleellista on keskittyminen olemassa olevien toimenpiteiden toteuttamiseen täysmääräisenä. Vasta tämän jälkeen määrääjän pidentäminen voi olla perusteltua
- Voimakkaasti muutettujen vesistöjen vesienhoitotavoitteita tulee tiukentaa kolmannella kierroksella
- Vastuu vesien kunnostuksesta on kääntynyt pääläelleen. Vapaaehtoisilta vaaditaan liikaa asiantuntemusta. Järvien kunnostamisen tulisi olla enemmän virkamiehien ja kuormituksen aiheuttajien vastuulla

Vaikuta vesiin!